

LEIDERSCHAP IN BEWEGING

Jan Pool & Jakob van Wielink

Leiderschap in beweging

Zeven onvermoede paden naar innerlijke groei

Jan Pool & Jakob van Wielink

© 2026 Scholten Uitgeverij B.V.

www.scholtenuitgeverij.nl

info@scholtenuitgeverij.nl

Redactie: Carina Bergman

Vormgeving omslag en binnenwerk: GRAVUS.nl

Foto auteurs: Ruben Timman

Eerste druk, februari 2026

ISBN 9789083625676

NUR 707

Voor bijbelcitaten is, tenzij anders aangegeven, gebruikgemaakt van de NBV21. Alle rechten voorbehouden. © Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

LEIDERSCHAP *in beweging*

**ZEVEN
ONVERMOEDE
PADEN NAAR
INNERLIJKE
GROEI**

Jan Pool & Jakob van Wielink

INHOUD

VOORWOORD

Een mooie, leerzame en gezegende wandeling met Jan en Jakob

Er is een tijd geweest dat ik het schrijven en spreken over leiderschap wat ongemakkelijk vond. Want door al die boeken en trainingen gaan leiders zich soms gewichtiger voelen dan goed voor ze is. Ik was er wat bang voor dat hoe meer woorden we wijden aan leiderschap des te parmantiger al die leiders worden.

Totdat ik leiders tegenkwam die juist veel te weinig nadachten over hun manier van leidinggeven. Totdat ik mensen tegenkwam die een goed boek over gezond leiderschap heel goed hadden kunnen gebruiken. En totdat ik zelf in een positie van leiderschap kwam en ontdekte hoe bepalend ook mijn doen en laten is voor het team waarvan ik deel uitmaak.

Dit boek en de bijbehorende videoserie hebben me definitief overtuigd. Allereerst omdat Jan Pool en Jakob van Wielink mij persoonlijk overtuigen. Ze zijn wat ze zeggen, ze leven wat ze schrijven, ze doen wat ze leren. Juist omdat ze openhartig en kwetsbaar vertellen over hun eigen schrammen en wonden, kunnen

ze ons de weg wijzen van gewond naar gezond leiderschap. Ze zijn geloofwaardig omdat ze zelf met vallen en opstaan naar een positie van leiderschap zijn gestruikeld. Dit zijn overtuigende leraren in leiderschap omdat ze eerst zelf lessen hebben geleerd en omdat ze als leiders zich steeds weer door Christus laten leiden.

Jan en Jakob nemen ons mee naar prachtige plekken in Nederland. Daar openen ze hun hart voor ons, vertellen over hun leven en delen hun inzichten. Zo nemen ze ons bij de hand met belangrijke lessen over visie, transitie, passie, stormen, nalatenschap. En juist omdat hun levensverhalen zo verschillend zijn, vullen ze elkaar op een prachtige manier aan.

Met een grote overtuiging kan ik dit boek over leiderschap van harte aanbevelen aan iedereen die – waar dan ook en hoe dan ook – op een plek van invloed staat en aan iedereen die leidt en geleid wordt. Ik wens je een mooie, leerzame en gezegende wandeling met Jan en Jakob toe!

Gert-Jan Segers

*voorheen ChristenUnie Tweede Kamerlid
en nu adviseur en ondernemer*

INLEIDING

ZEVEN WANDELINGEN

Op een zonnige ochtend lopen twee mannen door een prachtig natuurgebied. Terwijl ze hun weg zoeken door zandverstuivingen, over smalle bospaden, langs stille wateren en over woeste heidegronden, zijn ze diep in gesprek met elkaar over leiderschap. Die twee zijn spreker, schrijver en mentor Jan Pool en leiderschapscoach Jakob van Wielink. Wat begon met één mail, groeide uit tot een reis van jaren waarin ze samen wandelden, schreven en leerden. Leiderschap wordt belichaamd in ontmoeting. Het unieke van ontmoeting is dat daaruit meestal iets onverwachts ontstaat. Denk aan nieuwe perspectieven, de potentie van vriendschap, verbinding waar verdeeldheid was. Zo groeide ook de samenwerking tussen Jan en Jakob.

Samen maakten ze zeven mooie wandelingen waarin ze elkaar bevraagd hebben over verschillende aspecten van leiderschap. Over passie en visie, maar ook over de uitdaging van transitie en van stormen in je leiderschap. Hun gesprekken – over onder meer geloof, kwetsbaarheid, verlies, veerkracht en hoop – zijn vastgelegd op video en vormen de basis van dit boek.

In wat volgt delen Jan en Jakob over de oorsprong van hun ontmoeting, hun wederzijdse waardering en de betekenis van wandelen als geestelijke en leiderschapsweg. Ze spreken over wat de natuur hun leerde, over de zegen van onderweg zijn en over wat zij leiders toewensen die hun eigen pad zoeken.

Zoals Jakob het verwoordt:

“Ik hoop dat lezers en leiders in Nederland in dit boek niet alleen handvatten vinden, maar vooral ook de uitnodiging én aanmoediging ervaren om zelf op weg te gaan, met open oren en een open hart. Dankbaar, vragend, luisterend, en steeds opnieuw beseffend dat je geleid wordt, ook wanneer de bestemming nog verborgen ligt.”

HOE HEBBEN JULLIE ELKAAR LEREN KENNEN?

Jakob: ‘Mag ik een afspraak met je maken?’ Dat was de strekking van de eerste mail van Jan. Ik zal nooit vergeten hoe hij tegenover me zat in mijn praktijkruimte die ik toen aan huis had. Er moest wat veranderen. Te hard werken en te veel angst, dat had zijn tol geëist.

Jan: In mijn jeugd heb ik een aantal trauma’s opgelopen. Toen ik later in leiderschap terechtkwam, merkte ik dat die trauma’s een negatieve invloed hadden op mijn functioneren. Daarom ben ik hulp gaan zoeken. In de afgelopen 35 jaar heb ik tweemaal een coachingstraject gevolgd, ben ik een periode bij een psycholoog geweest, en na een zware burn-out in 2006 – die ook te maken had met de trauma’s uit mijn verleden – heb ik een tijd begeleiding gehad van een psychiater. Al die stappen hebben mij geholpen om een emotioneel gezonde leider te worden.

Toch kreeg ik in 2019 een terugval. Oude pijn en angsten kwamen weer naar boven. Ik vroeg aan een vriend van mij, die zelf ook coach is, of hij iemand kende die mij zou kunnen helpen. Hij zei: “Ja, ik denk dat je naar Jakob van Wielink moet gaan!”

Tijdens onze eerste ontmoeting was ik meteen onder de indruk van Jakob. Ik werd geraakt door de liefde in zijn ogen, zijn compassie, maar ook door zijn scherpte en doortastendheid om echt door mij heen te prikken. Jakob kan confronterende vragen stellen!

In een van onze eerste gesprekken adviseerde Jakob mij om de workshop ‘Leiden vanuit mannelijke kracht’ te volgen. Tijdens die workshop zag ik Jakob aan het werk met twaalf mannen die allemaal een leidinggevende functie hadden. Net als ik droegen zij een rugzak uit het verleden met zich mee, en velen hielden nog hun maskers op. In ruim twee dagen wist Jakob deze mannen – en ook mij – diep te raken. Stuk voor stuk braken ze open, lieten hun maskers vallen en vonden nieuw herstel in hun leven. Na afloop liep ik naar Jakob toe en zei tegen hem: “Ik heb deze dagen een meester aan het werk gezien.”

Jakob: Onze eerste ontmoeting was meteen oprecht, moedig, emotioneel, diepgaand. We keken elkaar aan, en dat was het begin van een lange reis. De wilskracht en de liefde die ik toen van Jan zag, hebben mij enorm geraakt en een blijvende indruk achtergelaten, en me ook dichterbij mijzelf gebracht. Toen we het 'begeleidingshoofdstuk' samen afsloten, kwam er een andere ruimte, een van vriendschap. Dat gebeurt zelden met mensen die ik begeleid, maar hier gaf de Geest ons wat anders te verstaan. Wij hadden nog een weg samen verder te verkennen in verbondenheid met elkaar en met Jezus. De video's van de wandelingen en dit boek kun je zien als een opbrengst van waar die weg ons tot nu toe al gebracht heeft.

WAT WAARDEER JE IN ELKAAR?

Jan: Jakob heeft een grote liefde voor Jezus en voor mensen. Hij is een geestelijk vader die met zijn innemende persoonlijkheid en unieke vaardigheden een secure base creëert waardoor mensen kunnen genezen van innerlijke wonden. Hij heeft ook de onbevangenheid van een kind. Bij onbevangenheid denk ik aan woorden als: onbeschoemd, ongedwongen, onbevooroordeeld, open, volkomen zichzelf, vrij, nieuwsgierig en ondernemend. Die onbevangenheid verliezen we vaak naarmate we ouder worden. Maar bij Jakob zie ik die onbevangenheid nog steeds! Daarnaast vind ik Jakob enorm competent.

Jakob: Wat ik in Jan in eerste instantie als mens zo bijzonder waardeer, is zijn vermogen om zijn vertrouwen op Jezus integraal onderdeel van zijn leven te laten zijn. Jans grote liefde, toewijding en zorgvuldigheid inspireren mij daarbij enorm. En dat kom ik dan ook in Jan zijn leiderschap tegen. Daarbij raakt het me elke keer weer hoe Jan zijn kwetsbaarheid in weet te brengen en zijn levenslessen zo toegankelijk voor anderen weet te maken. Jans leiderschap bestaat niet zonder zijn lief Marijke. Zij is er altijd

bij, figuurlijk of letterlijk. Ik leer daarbij ongelooflijk veel van Jan over de heiligheid van het huwelijk als leerplek van volkomen liefde, overgave en afhankelijkheid. Met Jan optrekken is steeds als in een spiegel kijken. Het verfrissende daarbij is, dat die spiegel altijd glimlacht, ongeacht waar het over gaat. Daarin is Jan een voorbeeld voor me. Hij is werkelijk een meester in het zien van het goede, en dat ook willen zien. Jan belichaamt Christus daarin op bijzondere wijze voor me. Ik kan daar heerlijk jaloers op zijn en ik laat die jaloezie steeds meer voor me werken, ten goede, in mijn eigen gedrag.

HOE ZIJN JULLIE TOT DEZE WANDELINGEN GEKOMEN?

Jakob: Ik zag de prachtige video's die Jan maakte over maatschappelijke thema's en ik kreeg een visioen dat we samen wandelden en dat we de gesprekken met elkaar voerden voor de camera. Omdat zowel Jan als ik maar al te goed weten hoeveel vrouwen en mannen als leider diepgaand worstelen en zich daarbij ook vaak eenzaam door het leven vechten. Allebei weten we dat pijn onvermijdelijk is in het leven. Maar eenzaamheid in leiderschap is een keuze. De video's en het boek willen een aanmoediging zijn om leiderschap vooral vreugdevol te laten zijn.

KUN JE HET LEIDERS AANBEVELEN OM REGELMATIG TE WANDELEN, ALLEEN OF MET ANDEREN?

Jan: Ja zeker. Wanneer ik leiders begeleid, neem ik ze niet alleen mee in gesprekken op kantoor, maar ook regelmatig mee naar buiten. Tijdens mijn mentorschapsgesprekken plan ik bewust een aantal wandelingen in. Ik heb gemerkt dat er tijdens het wandelen iets bijzonders gebeurt.

Voorals mannen vinden het vaak lastig en confronterend om elkaar langdurig in de ogen te kijken. Dat kan spanning oproepen, waardoor een gesprek soms oppervlakkig blijft. Maar zodra je samen wandelt, valt die spanning weg. Je kijkt vooruit, af en toe even naar elkaar, en

ondertussen ontstaat er ruimte om vrijuit te praten.

Juist in die beweging merk ik dat mannen opener en kwetsbaarder worden. Het lijkt alsof de natuur, het ritme van de stappen en de afwisseling van stilte en gesprek de deur naar hun hart verder openzetten. Wandelen maakt lichter – niet alleen voor het lichaam, maar ook voor de ziel.

Jakob: Wandelen en dwalen zijn zo ook een metafoor voor leiderschap. Een leider die Christus volgt, weet dat wegen niet altijd recht zijn en bestemmingen niet altijd zichtbaar. Net als bij Abraham die geroepen werd om te gaan zonder te weten waar hij uit zou komen, vraagt wandelen om vertrouwen. Het confronteert je met de vraag of je bereid bent los te laten wat je kent, om je toe te vertrouwen aan een weg die je niet zelf volledig beheerst. Dwalen kan dan een geestelijke oefening zijn: ruimte maken voor het onverwachte en het onzekere.

Al wandelend en dwalend betreed je de tussenruimte van transitie: het gebied tussen oud en nieuw, tussen wat je achterlaat en wat nog komen gaat. Daar klinkt vaak de diepste vraag: wie ben ik, als ik mijn zekerheden en vertrouwde omgeving verlies? Christus zelf ging die weg door de woestijn, waar Hij leerde dat brood alleen niet voedt, maar het woord van God. Ook leiderschap kent zulke woestijnmomenten, waarin stilte en leegte confronteren en tegelijk openen voor een nieuwe werkelijkheid.

Wandelen is een belichaamde bezigheid. Het helpt je letterlijk uit je hoofd te stappen. Het ritme en de cadans van de voeten op de grond brengen een innerlijk proces op gang, alsof je ziel meegaat in de pas. Alleen wandelen kan dan een kleine pelgrimage zijn, waarin je de innerlijke stem van de Geest leert verstaan. Samen wandelen opent weer een andere dimensie: onderweg zijn met een ander, luisterend en vragend, elkaar spiegelend en bemoedigend. Zoals de Emmaüsgangers onderweg onverwachts Christus zelf ontmoeten,

kan ook een gezamenlijke wandeling plotseling een moment van openbaring worden.

Elke wandeling draagt zo de kiem van gebed en bezinning in zich. Het is niet alleen tijd buiten, het is ook een oefening in kwetsbaarheid: je stelt je bloot aan de elementen, aan de stilte, aan de vragen die opkomen, aan de ander die meeloopt. In dat alles schept wandelen een ruimte waar God kan spreken, soms zacht, soms verrassend helder, maar altijd in het ritme van de weg die voor je ligt.

WAAROM DEZE WANDELGEBIEDEN?

Jakob: We hebben bewust voor natuurgebieden gekozen, omdat daar ook voor mij een enorme inspiratie van uitgaat. De wisseling van de seizoenen, de cyclus van nieuw leven, van bloeien, vergaan, van opkomen en terugtrekken, herinnert me er altijd aan dat er iets groters is dan dat we op elk moment zelf kunnen waarnemen. We mogen vertrouwen op die cyclus, waar we zelf onderdeel van uitmaken. En het mooie is dat we ook alle weertypes gehad hebben onderweg, van prachtig zonnig weer tot storm en regen. Net als in het leven zelf.

Voor mij zijn het de heidevelden en de vennen die het dichtst bij mijn hart liggen. Ze brengen me altijd terug naar het Brabant van mijn jeugd.

Jan: Een keer besloten we het eens anders te doen: in plaats van een wandeling maakten we een boottocht op de Loosdrechtse Plassen. Het thema dat we die dag hadden gekozen was 'stormen'. En alsof het zo moest zijn, stak er midden op het water een flinke storm op! De golven sloegen tegen de boot en we hadden grote moeite om de haven weer te bereiken. Het werd een avontuur vol spanning, maar ook vol betekenis. Want terwijl we letterlijk tegen de storm in terugvoeren, voelden we des te sterker hoe dicht ons thema bij de realiteit kwam. Het was een prachtige en veelzeggende ervaring!

WAT HEBBEN DEZE ZEVEN WANDELINGEN JE ZELF GEBRACHT?

Jakob: Natuurlijk in de eerste plaats de prachtige ontmoetingen met Jan, de verdieping en de rijkheid van onze gesprekken en de inzichten die we samen deelden. De video's zijn niet gescript. We kozen slechts een thema, maar lieten de ontmoetingen hun werk doen. Het maken van de video's en het boek gaven het ook de verwachtingsvolle vreugde om dit met meer mensen te kunnen delen. Ik ben dan ook ongelooflijk dankbaar voor deze serie en dit boek. Wat deze wandelingen mij persoonlijk brachten, is ook de ervaring dat het leven zich vaak ontvouwt terwijl je onderweg bent. Terwijl je loopt, vallen woorden en stiltes als vanzelf in een cadans. Er is ruimte voor kwetsbaarheid, voor het delen van vreugde én van zorgen. Ik wandel veel en graag, zowel hier in Nederland als in de bergen. Ook het wandelen met Jan heeft mij weer geleerd dat de grootste vragen niet altijd een direct antwoord vragen, maar vaak gedragen willen worden in het ritme van de stappen.

Ik vind het bijzonder om te beseffen dat we al wandelend in een heel oude traditie voortgaan. Aristoteles wandelde al met zijn leerlingen, terwijl zij filosoferend op weg waren. Rousseau vond in de natuur de helderheid die hem aan zijn schrijftafel ontbrak. Kierkegaard liep zijn vele kilometers door Kopenhagen als een manier om te denken, te bidden en te ademen. En Nietzsche zei dat hij alleen gedachten vertrouwde die al wandelend geboren waren. In die traditie ervaar ik hoe denken, voelen en bewegen samenkomen.

Voor mij heeft dit alles een nog diepere bedding in het besef dat de grootste Leraar van allemaal lopend onderweg was met zijn leerlingen. Jezus deelde zijn lessen niet vanuit een stoel of kathedraal, maar onderweg, te midden van de mensen, vaak in de stilte tussen twee dorpen of aan de kant van de weg. Juist daar werden de ogen geopend, zoals bij de Emmaüsgangers, toen hun hart brandde terwijl Hij met hen meeliep. Ja, sta er eens bij stil: Jezus was ALTIJD onderweg. Dat is waar wandelen voor mij voor staat. Onderweg zijn, Jezus naast je zijde.

Zo zie ik deze wandelingen niet alleen als mooie ontmoetingen en rijke gesprekken, maar ook als een oefening in discipelschap. Wandelen leert me dat leiderschap begint met onderweg durven zijn, met open oren en een open hart. Dankbaar, vragend, luisterend, en steeds opnieuw beseffend dat je geleid wordt, ook wanneer de bestemming nog verborgen ligt.

Jan: Als ik terugkijk, dan denk ik dat ik vooral heb genoten van onze gezamenlijke reis. Tijdens de wandelingen leerden we elkaar steeds beter kennen en groeide onze vriendschap.

Natuurlijk heb ik in die gesprekken ook veel van Jakob geleerd. Hij bezit niet alleen veel kennis, maar ook wijsheid over de thema's waarover we spraken. Tegelijk merkte ik dat hij óók genoot van onze wandelingen en dat hij net zo goed dingen van mij leerde.

Kortom: tijdens onze wandelingen groeide onze vriendschap en hebben we beiden waardevolle lessen en mooie dingen van elkaar geleerd.

WAT HOOP JE DAT DE WANDELINGEN DE LEIDERS IN NEDERLAND BRENGEN?

Jan: Natuurlijk hoop ik dat dit boek leiders zal inspireren, bemoedigen, sleutels zal aanreiken en hen zal helpen om verder te groeien in leiderschap. Want leiderschap vraagt om voortdurende groei.

En die groei begint bij zelfleiderschap. Wanneer we aan leiderschap denken, zien we vaak het beeld van leiding geven 'van boven naar beneden'. Maar er is ook leiderschap van beneden naar boven, en horizontaal leiderschap. Maar de belangrijkste vorm van leiderschap is zelfleiderschap. Je wordt pas een gezonde leider wanneer je leert leiding te geven aan jezelf.

Daniel Goleman, auteur van een bestseller over emotionele intelligentie, heeft veel onderzoek gedaan naar succesvolle leiders. Zijn conclusie is helder: alle succesvolle leiders zijn leiders die structureel investeren in zelfleiderschap. Dáár ligt de sleutel. Zelfleiderschap betekent dat je regelmatig bewust de tijd neemt om stil te staan bij wat je doet en de manier waarop je functioneert, en dit eerlijk te evalueren.

Jakob: Leiderschap en je persoonlijke ontwikkeling als leider
vergelijk ik vaker met een reis. Een reis die kilometers maken vraagt,
om ervaring op te doen en je het ambacht eigen te maken. Met
onze wandelingen en de gesprekken onderweg hoop ik mensen
te inspireren die kilometers daadwerkelijk te gaan maken en de
stappenteller van hun leiderschap elke dag op de tienduizend te
proberen te krijgen. We hebben mooie thema's aangereikt voor
onderweg, al zeg ik het zelf, en het bijzondere is dat de reis zelf ook
thema's zal aanreiken.

Wat ik hoop, is dat lezers en leiders in Nederland in dit boek
niet alleen handvatten vinden, maar vooral ook de uitnodiging én
aanmoediging ervaren om zelf op weg te gaan. Niet om pasklare
antwoorden te zoeken (die grote valkuil van veel leiders), maar
om vragen te leren verdragen, om stil te staan bij de kruispunten
van hun eigen leven en werk. Een wandeling kan hen helpen
ontvankelijker te worden: voor hun eigen innerlijke stem, voor de
mensen die hun zijn toevertrouwd, en voor de stem van God die vaak
– misschien zelfs meestal – spreekt op plekken waar je niet eerder
was.

Leiderschap vraagt om moed en om trouw, maar evenzeer om
ontvankelijkheid en kwetsbaarheid. Dat leer je niet alleen in
vergaderingen, aan bureaus, achter het preekgestoelte, of op je
zolderkamer. Dat leer je onderweg, stap voor stap, luisterend naar
wat er gebeurt, in de ontmoeting met jezelf, anderen en God.
Daarom hoop ik dat deze wandelingen leiders zullen helpen om
hun eigen levensweg met meer aandacht en mildheid te gaan. En
misschien dat zij, net als de Emmaüsgangers, onderweg ervaren dat
Christus zelf naast hen loopt en hun harten verwarmt.

Op mijn beurt ben ik enorm benieuwd wat de lezer op de eigen reis
tegenkomt, welke inzichten onderweg oplichten, welke vragen zich
aandienen, en welke verrassingen God geeft in het ritme van de
stappen.

#1

A circular photograph showing two men in conversation. The man on the left is younger, wearing glasses and a dark jacket, gesturing with his hand. The man on the right is older, also wearing glasses and a dark jacket, looking towards the younger man. The background is a blurred outdoor setting. Overlaid on the center of the circle is a white circle containing the text 'GROEIEN, FALEN EN OPSTAAN'. The entire graphic is set against a white background with decorative orange curved lines and a dotted line.

**GROEIEN,
FALEN EN
OPSTAAN**

“Een crisis in je werk of leiderschap dwingt je ertoe om **opnieuw de focus te pakken:** wat is echt belangrijk, wie ben ik zelf, waar ga ik naartoe en door wie of wat laat ik mij voeden als leider?”

GROEIEN, FALEN EN OPSTAAN

Als leider moet je blijven groeien, en ook de drive hebben te willen blijven groeien. Een manier om helder te krijgen waarin je je verder mag ontwikkelen is door anderen feedback te vragen en door in je eigen binnenspiegel te kijken. Het is niet altijd leuk wat je in die spiegel ziet en wat je terugkrijgt van anderen. Maar het is wel goed om dat te doen want in tijden van crises kun je jezelf tegenvallen: dingen die niet goed zitten vanbinnen kunnen worden getriggerd. En je ontdekt dat oude antwoorden niet meer voldoen.

Jan en Jakob hebben zelf ervaren dat zij emotionele wonden hebben, doordat ze in hun jeugd onvoldoende veiligheid en aanmoediging hebben gekend. Als zo'n wond niet genezen is dan kan dat ertoe leiden dat je verkeerde besluiten neem in tijden van crisis. Terwijl een crisis juist kan bijdragen aan jouw groei.

Focus je op je fundament als leider. Heb je geleerd om te groeien, te falen en weer op te staan?

TIJD VOOR REFLECTIE

In hoeverre ervaar je dat je groeit, dat je je ontwikkelt in je leiderschap?

Jan zegt: “Ik ben tevreden zoals ik ben, maar ik heb ook een soort heilige ontevredenheid omdat ik geloof dat er altijd groeimogelijkheden zijn.” Herken je dat?

Een van de manieren waarop Jan zich ontwikkelt en groeit is door het lezen van leiderschapsboeken en biografieën van leiders. Je kunt ook een training volgen of je laten coachen op een bepaald gebied. Welk boek over leiderschap heb je onlangs gelezen, of welke training heb je recent gevolgd?

Waar in zou je (verder) willen groeien, en welke stappen kun je daarin nemen?

VALLEN EN WEER OPSTAAN

Een crisis kan ‘oude shit triggeren’, zegt Jakob. Dat wat je had gepland – groei van je bedrijf, uitbreiding van je team, een verhuizing, een fusie – mislukt en je herinnert je andere momenten dat plannen mislukten.

In 1 Samuël 22 lezen we over de mannen die zich aan Davids kant scharen. Ze waren ‘bitter van ziel’. Wat hun verbitterd heeft gemaakt wordt niet genoemd. Aan Davids zijde behalen ze overwinning op overwinning, maar als zware tegenslag hen treft komt hun bitterheid weer boven, waarna ze zich tegen David keren (1 Samuël 30).

Als leider kun je meemaken dat dingen faliekant mislukken. Dat kan als gevolg hebben dat je gaat twijfelen aan je eigen capaciteiten als leider, misschien zelfs boos of bitter wordt zoals de mannen waar David mee optrok. Maar je kunt niet groeien zonder dat je ook wel eens struikelt. De kunst is om dan niet op te geven maar om juist op te staan, lessen te trekken uit een mislukking en met vernieuwde kracht verder te gaan.

God geeft innerlijke kracht om steeds weer op te staan. Zoals Paulus schrijft, onder andere in zijn brief aan de gemeente van de Efeziërs: God heeft ons, toen wij dood waren door de overtredingen, met Christus levend gemaakt en ons met Hem opgewekt (Efeziërs 2:4-7). Die kracht laat ons, door onze ervaringen heen, steeds meer lijken op Jezus zelf. God wil dat wij gelijkvormig worden aan het beeld van Jezus. En dat gaat door het vallen en falen en weer opstaan heen.

DE BINNENSPIEGEL

Van een leider wordt verwacht dat hij of zij sterk is, en sommige leiders zijn geneigd te denken dat mislukkingen of hun pijn niet zichtbaar mogen zijn. Ze overschreeuwen het met de successen die ze bereiken in hun leiderschap. Dat kan een verraderlijke kant van succes zijn: dat je vergeet naar binnen te kijken en te werken aan je binnenkant en aan je innerlijke groei.

Als je wilt groeien in je leiderschap is het belangrijk om af en toe bij jezelf naar binnen te kijken, op jezelf te reflecteren in de binnenspiegel. Hoe gaat het met je? Bij die blik naar binnen kom je niet alleen maar leuke dingen tegen. Kijk daar niet van weg, maar zie het als een groeistimulans.

TIJD VOOR REFLECTIE

Welke crisis heb jij onlangs in jouw werk of leiderschap doorgemaakt? Beschrijf die hier kort.

Welk gevoel riep dit bij jou op?

Welke oude patronen of wonden zaten je hierbij in de weg?

Hoe heb je deze crisis overwonnen?

Tot welke inzichten ben je gekomen?

Kun je, terugkijkend, stellen dat je sindsdien groei hebt doorgemaakt als leider?

LEVEN VANUIT JE UNIEKE IDENTITEIT

Wat keek ik in juli 2006 uit naar de vakantie! Ik had drie intensieve jaren achter de rug, waarin ik het voorgangerschap van Evangelie Gemeente Shelter in Haarlem combineerde met het interim-voorgangerschap van de Levend Evangelie Gemeente in Aalsmeer. Daarnaast leidde ik ook nog een leidersnetwerk. Al maandenlang kampte ik met een tekort aan lichamelijke en emotionele energie. Mijn energiereserves waren volledig uitgeput en ik had geen idee hoe ik die weer kon aanvullen.

Daarbij had ik al enige tijd last van allerlei fysieke klachten: hoofdpijn, nekpijn, druk op de borst, maag- en darmproblemen, duizeligheid en slaapproblemen. Ook emotioneel raakte ik uit balans. Ik was snel geïrriteerd, kon slecht omgaan met kritiek en voelde me steeds onzekerder. Mijn zelfvertrouwen was ver te zoeken.

Maar gelukkig: de vakantie kwam eraan. Vier weken rust – dat moest toch genoeg zijn om weer op te laden? Helaas bleek dat een illusie. In de tweede week van de vakantie werd ik midden in de nacht wakker in paniek. Mijn hart bonkte, ik zweette hevig, voelde druk op mijn borst en had moeite met ademen. Doodsangst overviel me en ik maakte Marijke wakker. “Ik heb een hartinfarct, ik ga dood”, riep ik in paniek. Marijke bleef kalm en had al snel door dat het geen hartaanval was, maar een angst- en paniekaanval.

Het was de eerste van velen. Maandenlang kreeg ik paniekaanvallen, 's nachts én overdag. Ik raakte steeds verder uitgeput, voelde me labiel en barstte regelmatig in huilen uit – vaak zonder duidelijke aanleiding. Uiteindelijk bleek ik in een zware burn-out te zijn beland.

Mijn huisarts adviseerde me in behandeling te gaan bij een psychiater. Daar stond ik niet om te springen. Ik schaamde me, voelde me mislukt als leider. Maar ik ging toch. In de vele gesprekken die volgden, kwam onder andere aan het licht dat ik mijn hele leven al bezig was met het voldoen aan de verwachtingen van anderen. Uit angst voor afwijzing deed ik voortdurend mijn best om het mensen naar de zin te maken.

Ieder mens heeft vanaf het begin van zijn leven een diep verlangen naar liefde. Dat lijkt misschien onverklaarbaar, maar het is in wezen een hunkering naar Gods liefde – een verlangen dat Hij zelf in ons heeft gelegd. Alleen herkennen we dat vaak niet. Daarom zoeken we voortdurend naar bevestiging en liefde van anderen. We willen geliefd, geaccepteerd en gewaardeerd worden.

“In Gods ogen leer je jezelf
kennen en ontdek je wie je bent”

Zoals veel ouders, hielden mijn ouders van mij op een voorwaardelijke manier. Hun liefde en waardering kon ik verdienen als ik deed wat zij van mij verwachtten. Ze waren zich daar niet van bewust, maar ik paste me aan aan hun wensen. Die houding nam ik mee in mijn volwassen leven. Mijn belangrijkste drijfveer werd het verkrijgen van goedkeuring van anderen. Ik geloofde in de leugen: ‘Je hebt de goedkeuring van anderen nodig om je goed te voelen.’

Als je op basis van die misvatting leeft, ben je voortdurend bang voor afwijzing. Je past je gedrag en overtuigingen aan de verwachtingen van anderen aan. Je wringt je in bochten, speelt rollen, en raakt jezelf kwijt. Je bent niet meer wie je werkelijk bent. Je verliest je authenticiteit.

Ik durfde niet te leven, reageren en handelen vanuit mijn ware ik. Daardoor raakte ik het contact met mijn unieke identiteit kwijt. De gesprekken met de psychiater hielpen me dit te ontdekken. Mijn herstel was diep verbonden met mijn relatie met God. Ik kwam erachter dat als ik me niet geborgen wist in Gods liefde en aanvaarding, ik kwetsbaar werd voor afwijzing. Maar gelukkig ontdekte ik dat er een weg is om die angst te overwinnen: door meer waarde te hechten aan Gods onvoorwaardelijke goedkeuring voor mij dan aan de voorwaardelijke goedkeuring van mensen. In feite is dat de enige weg.

Ik leerde mezelf accepteren, omdat God mij accepteert. Hij geeft mij de eretitel: 'mijn geliefde zoon'. Ik ben diep geliefd en van onschatbare waarde. God is trots op mij en kijkt naar me met ogen vol liefde en vreugde! Dat was voor mij een belangrijke sleutel. Mijn identiteit was verankerd in de liefde van mijn Vader en daarom was ik niet langer afhankelijk van de mening van mensen. Ik had de moed te leven vanuit mijn unieke identiteit.

Hij wil ook jou helpen om je unieke identiteit te ontdekken. Die identiteit vind je niet door naar jezelf te kijken, maar door naar God te kijken. Je zult je ware ik niet vinden zolang je ernaar zoekt – je zult het vinden wanneer je Hém zoekt. In Gods ogen leer je jezelf kennen en ontdek je wie je bent.

Zoals staat in Efeziërs 1:11 (MSG): 'Het is in Christus dat we ontdekken wie we zijn en waarvoor we leven.'

DURF IN DE SPIEGEL TE KIJKEN

Een droom was na tien jaar uitgekomen. Na hard werken en wachten, kwam ik in het team van internationale topcoaches aan een prestigieuze business school. I made it! Na een half jaar diende zich echter een intense faalervaring aan, die me uiteindelijk enorm geholpen heeft in mijn persoonlijke en professionele groei. Tijdens het begeleiden van een groep liep ik helemaal vast en kreeg ik zelfs ruzie met een deelnemer. Paniek! Ik werkte door en vroeg geen enkele hulp. Ik dacht: 'Als ik hiermee aankom bij de baas, ziet hij dat ik niet geschikt ben!'

De week was voorbij en de evaluaties kwamen binnen. Mijn baas belde me en zei heel rustig: "Dit is een rode vlag en ik wil je helpen." Hij liet er geen misverstand over bestaan dat het de volgende keer beter moest gaan. Er stond dus nogal wat op het spel.

Toen ik de situatie naderhand met anderen evalueerde, besepte ik dat ik bij de betreffende deelnemer tegen een oud patroon van mijzelf was aangelopen. Deze deelnemer was prominent aanwezig in de groep. Hij was veel en stevig aan het woord en ik had geen idee hoe ik ertussen kon komen. Toen ik hem een keer onderbrak, omdat ik verder wilde met het programma op dat moment, kreeg ik de wind

van voren van hem. Ik schrok enorm en trok me in mezelf terug. Gedurende het vervolg van het programma bleef ik voorzichtig, waardoor mijn interventies in de groep enorm aan kracht inboetten.

Terwijl ik de situatie evalueerde besepte ik dat voor deze deelnemer autoriteit en hiërarchie enorm belangrijk waren. Maar ik was zelf op dat moment niet in staat om naar mijn eigen aandeel daarin te kijken. In de confrontatie met die spiegel zag ik bij mezelf het kleine jongetje, de kleine Jakob, weer. Vroeger lukte het me tijdens mijn opgroeien ook niet om tevoorschijn te komen met wat voor mijn gevoelswereld belangrijk was en liet ik me afschrikken wanneer ik de indruk had dat er geen ruimte voor me was.

“Voor mij is de leerweg van
vallen en weer opstaan ten
diepste verbonden aan de weg
van Jezus”

Vanuit die confrontatie met mijn eigen verleden ben ik, met de aanmoediging van de leider van het programma, teruggegaan naar mijn eigen oorsprong om te leren mijn plek in te nemen. Dat was een pittige reis waarin ik als deelnemer aan een programma tegenover iemand stond die mijn vader representeerde. Voor het eerst uitte ik alles wat er in mijn hart was. Ik voelde hoe het me vrijer maakte. Ik ben daarna in gesprek gegaan met mijn vader en samen hebben we teruggekeken hoe we dat vroeger deden. Het werd een eerste open en eerlijke ontmoeting waarbij we allebei ons ongemak konden delen. Ik ontdekte hoe mijn vader was opgegroeid, dat hij zijn vader op jonge leeftijd had verloren en welke impact dat op hem heeft

gehad. Zo had hij onder meer een voorbeeld gemist van hoe je dat samen kunt doen, als vader met een opgroeiende zoon.

In mijn eigen volwassenwording, ook juist in mijn rol als begeleider, was dit een belangrijk moment. Daardoor leerde ik om tevoorschijn te komen en meer risico te nemen uit het hart, waardoor mijn effectiviteit als begeleider enorm toenam. En ik leerde ervan te genieten, wanneer ik bij sterke leiders, mannen en vrouwen, mijn eigen plek kon innemen. Zo kwam ik niet meer lijnrecht tegenover ze te staan, maar kon ik ze wel in een gezonde confrontatie de spiegel voorhouden waar ik zelf ook in heb gekeken.

Voor mij is de leerweg van vallen en weer opstaan ten diepste verbonden aan de weg van Jezus. Tijdens zijn kruisweg viel Hij tweemaal en stond Hij beide keren weer op, waarbij uiteindelijk Simon zijn kruis verder droeg. Een mooi beeld: je hoeft je last niet alleen te dragen. En het mysterie van de verrijzenis van Jezus na zijn kruisdood vormt voor mij de allergrootste inspiratie. Naar menselijke maatstaven niet te bevatten, hier gaat geloof verstand te boven.

Precies aan die stap van overgave aan het hogere, waar we met ons verstand niet bij kunnen maar waar ons hart vol van is, ontleen ik elke keer weer de moed en de kracht om zelf ook door te gaan. Om te volgen waar Hij leidde én de hulp te vragen die nodig is. Want als ik geen hulp van mensen vraag, houd ik ook Jezus op afstand.

“Een rechtvaardige
komt zevenmaal
ten val, maar
telkens staat hij op”

- Spreuken 24:16

VRAGEN

Wie mag inspreken in jouw leven? En in jouw leiderschap?
Of wie zou je daar voor kunnen vragen?

Betrek je Jezus bij jouw dagelijks werk en je leiderschap?
Op welke manier (zou dat kunnen)?

Welke ongemakkelijke vraag is jou wel eens gesteld, waar je
achteraf veel aan hebt gehad?

WANDELGEBIED

Broek in Waterland

Een mooie wandeling hier is
bijvoorbeeld de Noordmeerroute.

